

Anàlisi política, anàlisi històrica

La història ha proporcionat refugi i arguments de legitimitat a l'independentisme català durant els seus anys políticament més exigus i d'activitat social més subterrània. Com més difícil de percebre resultava el país real, delmat, sense institucions, sense reconeixement públic, sense les més mínimes llibertats, més necessaris resultaven alguns factors de vinculació i continuïtat com ara la cultura popular tradicional o els llibres d'història. Per poder donar significat als símbols i els rastres preservats. Per poder mantenir l'optimisme imprescindible i no defallir. Davant la precarietat d'aquell present tan aclaparador, calia poder recórrer al passat per certificar que hi havia hagut un país de debò. I que teníem encara l'oportunitat i la responsabilitat de no donar-lo per mort i procurar revifar-lo.

En aquelles condicions tan difícils, l'anàlisi política anava poc més enllà de la formulació de diagnòstics generals i algun assaig de perspectiva que preniem com a model i orientació l'anàlisi històrica. Podríem dir que la història tendia a menjar-se i a sostenir, alhora, una política gairebé insignificant, feta de moltes il·lusions i migrades expectatives reals. Només en la llarga durada semblava haver-hi marge per a l'esperança.

Però d'ençà del canvi de segle, a mesura que l'independentisme ha anat guanyant pes dins del catalanisme i les seves propostes han estat considerades viables per un nombre creixent de persones, l'anàlisi política s'ha imposat a la reflexió més es-

trictament històrica. El present ha suscitat noves esperances i ha tendit a mirar menys cap al passat i a privilegiar la mirada cap al futur. La incorporació d'una bona part de l'autonomisme a l'independentisme, a més, ha fet pensar que la nova preponderància sobiranista dins del catalanisme tenia com a fonament principal el gir polític del 2012, protagonitzat sobretot per Artur Mas i CDC. Per això, moltes anàlisis de l'efervescència independentista catalana prenen com a referència només aquests darrers anys, la translació esmentada i els seus actors més estrictament polítics. S'ha produït així, sovint, una desconexió entre l'anàlisi política recent i d'actualitat i la reflexió sobre les causes profundes, històriques i socials, que han fet aflorar justament ara la iniciativa popular a favor de la construcció de l'es-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

tat. Per què ara? Per què l'impuls ha procedit d'una societat civil tan transversal i variada? Per què en aquesta conjuntura, coincidint amb la pèrdua de lideratge i legitimitat de la burgesia i les classes dirigents tradicionals? Per què no havia passat res comparable abans, davant les anteriors agressions perpetrades des de l'Estat?

El gir del setembre del 2012, després de les consultes populars d'anys anteriors i de la participació d'independentistes en els governs de coalició d'esquerres, pren sentit com una de les respostes més contundents a un fenomen social d'una gran envergadura: la irrupció de nous sectors socials, amb una àmplia participació popular, en l'espai d'iniciativa política tradicionalment ocupat per les velles classes dirigents. El gir polític, doncs, s'explica pel canvi històric.

Aquest és el veritable substrat i fonament del clam pel dret a decidir –esperonat per la intransigència de l'Estat– i de la posada en marxa del procés cap a la independència.

La separació de l'anàlisi política de conjuntura de la reflexió històrica sobre els canvis que s'han produït en l'interior dels grups socials i en les relacions que estableixen entre ells, ha arribat a inspirar discursos i actituds de l'estil "independentisme i prou". Desvinculant l'independentisme de les causes històriques de la seva actual viabilitat política. I plantejant propostes d'unitat política en abstracte.

Per això l'acord inicial sobre el full de ruta per la independència és tan important. Concreta l'horitzó del dret a decidir en una estratègia i una tàctica cap a la construcció de l'estat, com la via que es correspon amb el canvi històric d'hegemonia social a Catalunya i pretén segellar-lo. Per això el document estableix que "els eixos nacional i social són indestructibles" i expressa "una voluntat inequívoca de regeneració democràtica".

Fora de l'acord hi quedarà l'espanyolisme més repatani del PP i Ciutadans, i els que no hagin abandonat el federalisme oficialista del PSC. Queda per definir què faran algunes formacions d'esquerres, com ICV o EUiA. Però a Catalunya, ¿quina esquerra que ho sigui de veritat, amb sincera vocació transformadora, renunciaria a l'oportunitat de condicionar i participar directament en la construcció de les úniques estructures de poder que poden fer efectives les transformacions?

Moltes anàlisis de l'efervescència independentista prenen com a referència només aquests darrers anys

LAMARTARILE

El gir polític del 2012 pren sentit com a resposta a la irrupció de nous sectors socials en l'espai de les velles classes dirigents